

[Sigsgaard.]

Når situationen er sådan, kan det næsten kun kalde på smilet, når nogen tror — og det ligger bl. a. i SF's dagsordensforslag her i dag — at kunne gøre noget egentligt ved at lade staten få et par repræsentanter i hovedbankerne eller lønmodtagerne et par repræsentanter i selskabsbestyrelserne. Det ændrer intet ved magtforholdet. Der skal langt mere dybtgående ændringer til.

Det er klart, at monopoliseringen er en trussel mod forbrugerne, der må betale for høje priser, herunder ikke mindst de mindre handlende, håndværkerne og småindustri-erne, der må se deres fortjeneste beskåret, enten fordi de skal betale for meget for monopolernes varer, eller fordi de får for lidt for deres leverancer til monopolerne. Mange gange har de kun leverance til én bestemt kapitalgruppe, og denne kapitalgruppe, dette monopol, kan fastsætte prisen nogenlunde frit. Når landmændenes fortjeneste ikke er større, skyldes det f. eks. i ret høj grad, at Korn- og Foderstof Kompagniet selv kan fastsætte sin solide profit. De mindre virksomheder klemmes jo i øvrigt også af monopolernes banker, og det er tit det; både landbrugsvirksomheder og andre virksomheder måske mærker allerstærkest.

Men monopoliseringen tvinger os alle sammen til at betale for meget for varerne, eller, sagt på en anden måde: monopoliseringen har gjort det muligt for storkapitalen at sætte sin profit i vejret. Gennem monopoliseringen bliver industrien opdelt i større og mere slagkraftige enheder. Sker der ikke en kraftig aktivisering og radikalisering af arbejderklassen samtidig, så bliver den selvfølgelig svækket i den situation, svækket i klassekampen.

Jo mere vi ved om monopolerne, jo stærkere står vi over for dem, men vi ved kun meget lidt. I 1949 vedtog rigsdagen loven om trustkommissionen, der skulle undersøge monopoliseringen, og om lovgivningen imod den var tilstrækkelig; og eventuelt fremsætte udkast til lovændringer.

Men allerede da kommissionen havde offentliggjort betænkningen om kalk-, kridt- og mørtelbranchen, kulbranchen og planglasbranchen og udarbejdet en foreløbig betænkning om konkurrencebegrænsninger og monopoler, begyndte venstre og de konservative at forlange denne kommission ophævet med den begrundelse, at nu havde man fået monopolloven. Det blev dog til under forhandlingen, at kommissionen fik lov til at analysere også cement- og bryggeribranchen og bl. a. her kortlagde F. L. Smidths monopol. Så havde venstre og de konservative fået nok. Den 18. februar 1958 fremsatte de lovforslag om afskaffelse af trustkommissionen. De radikale tilsluttede sig, og beskæmmende nok gik socialdemokraterne åbenbart også med, for i hvert fald blev denne kommission afskaffet.

Imidlertid indsamlede trustkommissionen en hel del materiale, og den udførte arbejde om kunstgødning, om benzin og olie — det interesserer mig ganske specielt — om vaskemidler, om stål og om en del andet. I kommissionens afsluttende betænkning hedder det, at dette materiale er overgivet til monopoltilsynet. Jeg spørger nu handelsministeren: er dette materiale offentligt tilgængeligt? I benægtende fald spørger jeg: vil ministeren gøre det tilgængeligt, sådan at vi kan snakke på lidt mere konkret basis om monopoliseringen? Endelig vil jeg også gerne spørge — det kunne jo være, der sker ting i dansk politik inden for en nærmere fremtid: er socialdemokratiet enig i, at dette materiale bør være offentligt tilgængeligt? Jeg ved ikke, om hr. Ivar Nørgaard havde lejlighed til at høre spørgsmålet: er socialdemokratiet enig i, at dette materiale bør være offentligt tilgængeligt? Det er meget interessant at få det besvaret, inden vi kommer ind i valgkamp og alt det dér.

Men monopoliseringen er jo også gået videre siden 1958. Monopolernes magt er vokset, alle andres indflydelse har nærmet sig nulpunktet endnu mere. Socialdemokratiet vil have undersøgt de store udenlandske